

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ЗАТВЕРДЖУЮ**

Декан факультету  
фінансів та обліку

Андрій КІЗИМА

« 08 » 2025р.

**ЗАТВЕРДЖУЮ**

Проректор з науково-  
педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

« 08 » 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА**

**з дисципліни «Соціальна допомога»**

**ступінь вищої освіти – бакалавр**

**галузь знань – 23 Соціальна робота**

**спеціальність – 232 Соціальне забезпечення**

**Освітньо-професійна програма – «Соціальне забезпечення»**

**кафедра психології та соціальної роботи**

| Форма<br>навчання | Курс | Семестр | Лекції<br>(год.) | Практ.<br>(семін.)<br>(год.) | ІРС<br>(год.) | Тренінг,<br>(год.) | Самост.<br>робота<br>студ.<br>(год.) | Разом<br>(год.) | Залік<br>(сем.) | Екз.<br>(сем.) |
|-------------------|------|---------|------------------|------------------------------|---------------|--------------------|--------------------------------------|-----------------|-----------------|----------------|
| Денна             | 3    | 5-6     | 62               | 44                           | 6             | 14                 | 114                                  | 240             | 5               | 6              |

**Тернопіль – ЗУНУ**

**2025**

Робоча програма розроблена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 23 «Соціальна робота», спеціальності 232 – «Соціальне забезпечення», затвердженій Вченою радою ЗУНУ (протокол №10 від «23» червня 2023 року).

Робочу програму склала: доцент кафедри психології та соціальної роботи, к.е.н, доцент **Миколюк Світлана Миколаївна**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та соціальної роботи, протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри психології та соціальної роботи, д.психол.н., професор

**Андрій ГІРНЯК**

Гарант ОП «Соціальне забезпечення» д.е.н., професор

**Микола СТЕЦЬКО**

## СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

### «Соціальна допомога»

#### 1. Опис дисципліни «Соціальна допомога»

| Дисципліна «Соціальна допомога»                                                                                                                | Галузь знань, спеціальність, СВО             | Характеристика навчальної дисципліни                                                                  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Кількість кредитів ECTS – 7                                                                                                                    | галузь знань 23 – «Соціальна робота»         | Статус дисципліни:<br>обов'язкова<br>Мова навчання:<br>українська                                     |
| Кількість залікових модулів –<br>5 сем. – 4<br>6 сем. – 4                                                                                      | спеціальність 232 – «Соціальне забезпечення» | Рік підготовки:<br><i>Денна</i> – 3<br>Семестр:<br><i>Денна</i> – 5,6                                 |
| Кількість змістових модулів – 3                                                                                                                | ступінь вищої освіти – бакалавр              | Лекції:<br><i>Денна</i> – 62<br>Практичні заняття:<br><i>Денна</i> – 44                               |
| Загальна кількість годин - 240                                                                                                                 |                                              | Самостійна робота:<br><i>Денна</i> – 844<br>тренінг – 14<br>Індивідуальна робота:<br><i>Денна</i> – 6 |
| Тижневих годин:<br>денна форма навчання –<br>5 сем. – 10 год.<br>6 сем. – 6 год.<br>з них аудиторних –<br>5 сем. – 4 год.<br>6 сем. – 3,1 год. |                                              | Вид підсумкового контролю –<br><i>Денна</i> залік (5 семестр),<br>екзамен (6 семестр)                 |

#### 2. Мета і завдання дисципліни «Соціальна допомога»

##### 2.1. Мета вивчення дисципліни

Соціальна робота належить до числа професій, які виникли і розвиваються на основі замовлення суспільства щодо створення системи соціальної допомоги населенню. Система соціальної допомоги пройшла шлях від філантропічного підходу в підтримці соціально вразливих верств населення, людей, які потрапили у складну життєву ситуацію внаслідок соціальних чи особистісних проблем, до появи такого виду професійної допомоги, яка призначена не тільки створювати необхідні умови для соціального забезпечення громадян, але і для розвитку їхніх можливостей і вміння вибудовувати своє життя, мобілізації внутрішніх ресурсів у подоланні життєвих криз.

Метою дисципліни є оволодіння майбутніми фахівцями теоретичними основами та методами соціальної допомоги; системними знаннями про види соціальної допомоги, спрямованої на забезпечення належної якості життя різних верств населення.

## **2.2.Завдання вивчення дисципліни**

Завдання курсу полягає у вдосконаленні й подальшому розвитку знань щодо діяльності спеціалізованих служб у соціальній сфері, а також теоретичних уявлень про ці служби зокрема та соціальну сферу загалом, передбачених програмою курсу.

## **2.3 Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни**

1. ФК2.Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів;
2. ФК5.Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих обставинах;
3. ФК8.Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах;
4. ФК9.Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

## **2.4. Передумови для вивчення дисципліни:**

Набуття студентами компетентності з курсу можливе за актуалізації їхніх знань з курсів: «Соціальна відповідальність», «Технології соціальної роботи».

## **2.5. Результати навчання**

Результати навчання даної дисципліни деталізують такі програмні результати:

1. ПРН13 Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів;
2. ПРН14.Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога;
3. ПРН15.Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки;
4. ПРН20. Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання.

## **3.3. Програма навчальної дисципліни «Соціальна допомога»**

### **Змістовий модуль 1**

#### **Теоретико-методологічні основи соціальної допомоги**

##### **Тема 1. Соціальна допомога: її види та форми. Поняття про соціальні ризики.**

Визначення поняття «соціальна допомога». Категорії соціальної допомоги. Понятійний апарат соціальної допомоги. Специфічні поняття та категорії соціальної допомоги. Об'єкти та суб'єкти соціальної допомоги. Основні групи суб'єктів соціальної допомоги. Принципи соціальної допомоги на державному та регіональному рівнях. Сутність макrorівня та мезорівня забезпечення соціальної допомоги. Види державних соціальних допомог. Соціальні ризики та способи їх державного забезпечення. Ознаки та види соціальних ризиків.

##### **Тема 2. Моделі соціального захисту населення.**

Моделі соціального захисту в державах ЄС. Континентальна модель. Англосаксонська модель. Скандинавська модель. Південно-європейська модель.

### **Змістовий модуль 2**

#### **Державно-правові основи соціального захисту населення**

##### **Тема 3. Державна допомога сім'ям з дітьми.**

Основні положення Закону України Про державну допомогу сім'ям з дітьми. Допомога у зв'язку з вагітністю та пологами. Допомога при народженні дитини. Допомога при усиновленні дитини. Допомога на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування. Допомога на дітей одиницим матерям. Допомога на дітей, хворих на тяжкі перинатальні ураження нервової системи.

#### **Тема 4. Державна соціальна допомога особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю.**

Умови надання соціальної допомоги. Розміри допомоги, порядок її призначення та необхідні документи. Надбавка на догляд за особами з інвалідністю з дитинства та дітьми з інвалідністю. Виплата державної соціальної допомоги. Допомога на поховання.

#### **Тема 5. Соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям**

Визначення термінів. Органи, що призначають і здійснюють виплату державної соціальної допомоги. Розмір державної соціальної допомоги. Строки призначення державної соціальної допомоги. Перерахунок розміру державної соціальної допомоги. Порядок обчислення середньомісячного сукупного доходу сім'ї (домогосподарства) для усіх видів державної соціальної допомоги. Приклад розрахунку допомоги малозабезпеченим сім'ям.

#### **Тема 6. Загальнообов'язкове соціальне страхування.**

Визначення термінів. Принципи соціального страхування. Фонд соціального страхування України. Права, обов'язки та відповідальність роботодавця як страхувальника і застрахованих осіб. Особи, які підлягають страхуванню у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Види матеріального забезпечення та соціальних послуг за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Розмір допомоги по тимчасовій непрацездатності. Умови надання і тривалість виплати допомоги по вагітності та пологах. Розмір допомоги на поховання.

#### **Тема 7. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття.**

Визначення термінів. Принципи страхування на випадок безробіття. Особи, які підлягають страхуванню на випадок безробіття. Право на матеріальне забезпечення на випадок безробіття та соціальні послуги. Види забезпечення та соціальні послуги. Профілактика настання страхових випадків. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття. Державний нагляд у сфері страхування на випадок безробіття. Кошти страхування на випадок безробіття. Матеріальне забезпечення на випадок безробіття. Припинення, відкладення виплат матеріального забезпечення на випадок безробіття та скорочення їх тривалості. Права, обов'язки та відповідальність у сфері страхування на випадок безробіття.

### **Змістовий модуль 3.**

#### **Соціальна допомога як особливий вид діяльності**

#### **Тема 8. Соціальна підтримка молоді.**

Принципи соціального становлення та розвитку молоді. Компетенція органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування у сфері соціального становлення та розвитку молоді. Праця молоді. Підтримка підприємницької ініціативи та діяльності молоді. Сприяння підвищенню рівня життя молоді. Житлові умови молоді. Освіта, культурний розвиток молоді. Охорона здоров'я, фізичний розвиток молоді. Гарантії правового захисту молоді. Правовий статус молодіжних громадських організацій.

#### **Тема 9. Реабілітація осіб з інвалідністю.**

Визначення термінів. Державне управління системою реабілітації осіб з інвалідністю. Медико-соціальна експертиза. Експертиза професійної придатності осіб з інвалідністю. Структура системи реабілітації осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю. Типи реабілітаційних установ. Державна типова програма реабілітації осіб з інвалідністю. Забезпечення діяльності реабілітаційних установ. Складові системи реабілітації осіб з інвалідністю.

**Тема 10. Правові засади встановлення прожиткового мінімуму.**

Визначення понять та суб'єктів прожиткового мінімуму. Принципи формування наборів продуктів харчування, непродовольчих товарів і послуг. Порядок встановлення та затвердження прожиткового мінімуму і його моніторинг.

**Тема 11. Методика обчислення середньомісячного сукупного доходу сім'ї для надання соціальних послуг.**

Порядок обчислення середньомісячного сукупного доходу сім'ї. сукупний дохід сім'ї. Особливості врахування окремих видів доходів.

**Тема 12. Особливості надання субсидій різним категоріям населення.**

Місце звернення та необхідні документи для отримання субсидій. Термін надання субсидії. Нарахування пільг на житлово-комунальні послуги при отриманні житлової субсидії. Необхідні доходи для декларування.

**Тема 13. Соціальна допомога внутрішньо переміщеним особам.**

Оформлення та видача довідки внутрішньо переміщеним особам. Щомісячна адресна допомога внутрішньо переміщеним особам. Одноразова грошова допомога постраждалим особам та внутрішньо переміщеним особам.

**Тема 14. Соціальні стипендії та порядок їх призначення.**

Категорії студентів, які мають право на отримання соціальних стипендій. Куди звернутися та які документи подати для отримання соціальної стипендії. Період виплати та розмір соціальної стипендії. Призначення, виплата та фінансування соціальних стипендій.

**Тема 15. Державні гарантії та пільги учасникам АТО/ООС.**

Пільги учасникам бойових дій із числа учасників АТО/ООС. Пенсійне забезпечення учасників АТО/ООС. Кредитні пільги мобілізованим та інші податкові гарантії. Одноразова грошова допомога сім'ям загиблих учасників АТО/ООС. Одноразова грошова допомога у разі втрати працездатності. Щорічна разова грошова допомога. Освіта учасників бойових дій із числа учасників АТО/ООС. Як учаснику АТО/ООС отримати земельну ділянку?

**5. Структура залікового кредиту з дисципліни «Соціальна допомога»  
(денна форма навчання)**

| Перелік тем                                                                 | Кількість годин |                |     |     |          |                                |
|-----------------------------------------------------------------------------|-----------------|----------------|-----|-----|----------|--------------------------------|
|                                                                             | Лекції          | Практ. заняття | СРС | ІРС | Тренінг, | Контр. заходи                  |
| Змістовий модуль 1<br>Теоретико-методологічні основи соціальної допомоги    |                 |                |     |     |          |                                |
| Тема 1. Соціальна допомога: її види та форми. Поняття про соціальні ризики. | 4               | 3              | 6   | 1   | 6        | Поточне опитування, тестування |
| Тема 2. Моделі соціального захисту населення.                               | 4               | 3              | 6   |     |          |                                |
| Змістовий модуль 2<br>Державно-правові основи соціального захисту населення |                 |                |     |     |          |                                |
| Тема 3. Державна допомога сім'ям з дітьми.                                  | 4               | 3              | 6   | 3   | 4        | є опитування, ння,             |

|                                                                                                      |           |           |           |          |           |                                |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-----------|-----------|----------|-----------|--------------------------------|
| Тема 4. Державна соціальна допомога особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю.       | 4         | 3         | 6         |          |           |                                |
| Тема 5. Соціальна допомога малозабезпеченим сім`ям                                                   | 4         | 3         | 6         |          |           |                                |
| Тема 6. Загальнообов`язкове соціальне страхування.                                                   | 4         | 3         | 6         |          |           |                                |
| Тема 7. Загальнообов`язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття.                    | 4         | 3         | 6         |          |           |                                |
| <b>Змістовий модуль 3</b><br><b>Соціальна допомога як особливий вид діяльності</b>                   |           |           |           |          |           |                                |
| Тема 8. Соціальна підтримка молоді.                                                                  | 4         | 3         | 6         | 2        | 4         | Поточне опитування, тестування |
| Тема 9. Реабілітація осіб з інвалідністю.                                                            | 4         | 3         | 6         |          |           |                                |
| Тема 10. Правові засади встановлення прожиткового мінімуму.                                          | 4         | 3         | 6         |          |           |                                |
| Тема 11. Методика обчислення середньомісячного сукупного доходу сім`ї для надання соціальних послуг. | 4         | 2         | 6         |          |           |                                |
| Тема 12. Особливості надання субсидій різним категоріям населення.                                   | 4         | 4         | 4         |          |           |                                |
| Тема 13. Соціальна допомога внутрішньо переміщеним особам.                                           | 6         | 4         | 4         |          |           |                                |
| Тема 14. Соціальні стипендії та порядок їх призначення.                                              | 4         | 2         | 4         |          |           |                                |
| Тема 15. Державні гарантії та пільги учасникам АТО/ООС.                                              | 4         | 2         | 6         |          |           |                                |
| <b>Разом:</b>                                                                                        | <b>62</b> | <b>44</b> | <b>84</b> | <b>6</b> | <b>14</b> |                                |

## 5. Тематика практичних занять з дисципліни «Соціальна допомога»

Денна форма

### Змістовий модуль 1 Теоретико-методологічні основи соціальної допомоги *Практичне заняття по темі № 1 (3 год)*

**Тема: «Соціальна допомога: її види та форми. Поняття про соціальні ризики».**

**Мета:** забезпечити оволодіння студентами основними категоріями соціальної допомоги, її видами, формами. Ознайомлення із поняттям соціального ризику.

**Питання для обговорення:**

1. Визначення поняття «соціальна допомога». Категорії соціальної допомоги. Понятійний апарат соціальної допомоги.
2. Об'єкти та суб'єкти соціальної допомоги. Основні групи суб'єктів соціальної допомоги.
3. Принципи соціальної допомоги на державному та регіональному рівнях.
4. Сутність макрорівня та мезорівня забезпечення соціальної допомоги. Види державних соціальних допомог.
5. Соціальні ризики та способи їх державного забезпечення. Ознаки та види соціальних ризиків.

***Практичне заняття по темі № 2 (3 год)***

**Тема:** «Моделі соціального захисту населення».

**Мета:** ознайомлення із моделями соціального захисту населення.

**Питання для обговорення:**

1. Поняття моделей соціального захисту.
2. Моделі соціального захисту в державах ЄС.
3. Континентальна модель.
4. Англосаксонська модель.
5. Скандинавська модель.
6. Південно-європейська модель.

**Змістовий модуль 2**

**Державно-правові основи соціального захисту населення**

***Практичне заняття по темі № 3 (3 год)***

**Тема:** «Державна допомога сім'ям з дітьми».

**Мета:** розкрити особливості надання державної допомоги сім'ям з дітьми.

**Питання для обговорення:**

1. Основні положення Закону України Про державну допомогу сім'ям з дітьми.
2. Допомога у зв'язку з вагітністю та пологами.
3. Допомога при народженні дитини.
4. Допомога при усиновленні дитини.
5. Допомога на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування.
6. Допомога на дітей одиноким матерям. Допомога на дітей, хворих на тяжкі перинатальні ураження нервової системи.

***Практичне заняття по темі № 4 (3 год)***

**Тема:** «Державна соціальна допомога особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю».

**Мета:** ознайомитись із наданням державної соціальної допомоги особам із інвалідністю з дитинства та дітьми з інвалідністю.

**Питання для обговорення:**

1. Умови надання соціальної допомоги.
2. Розміри допомоги, порядок її призначення та необхідні документи.
3. Надбавка на догляд за особами з інвалідністю з дитинства та дітьми з інвалідністю.
4. Виплата державної соціальної допомоги.
5. Допомога на поховання.

### ***Практичне заняття по темі № 5 (3 год)***

**Тема:** «Соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям»

**Мета:** ознайомитись із наданням соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям.

**Питання для обговорення:**

1. Визначення термінів.
2. Органи, що призначають і здійснюють виплату державної соціальної допомоги.
3. Розмір державної соціальної допомоги.
4. Строки призначення державної соціальної допомоги.
5. Перерахунок розміру державної соціальної допомоги.
6. Порядок обчислення середньомісячного сукупного доходу сім'ї (домогосподарства) для усіх видів державної соціальної допомоги. Приклад розрахунку допомоги малозабезпеченим сім'ям.

### ***Практичне заняття по темі № 6 (3 год)***

**Тема:** «Загальнообов'язкове соціальне страхування».

**Мета:** вивчити надання загальнообов'язкового соціального страхування.

**Питання для обговорення:**

1. Визначення термінів.
2. Принципи соціального страхування.
3. Фонд соціального страхування України.
4. Права, обов'язки та відповідальність роботодавця як страхувальника і застрахованих осіб.
5. Особи, які підлягають страхуванню у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Види матеріального забезпечення та соціальних послуг за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
6. Розмір допомоги по тимчасовій непрацездатності. Умови надання і тривалість виплати допомоги по вагітності та пологах. Розмір допомоги на поховання.

### ***Практичне заняття по темі № 7 (3 год)***

**Тема:** «Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття».

**Мета:** ознайомитись із загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття.

**Питання для обговорення:**

1. Визначення термінів.
2. Принципи страхування на випадок безробіття.
3. Особи, які підлягають страхуванню на випадок безробіття. Право на матеріальне забезпечення на випадок безробіття та соціальні послуги.
4. Види забезпечення та соціальні послуги. Профілактика настання страхових випадків.
5. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття. Державний нагляд у сфері страхування на випадок безробіття.
6. Кошти страхування на випадок безробіття.
7. Матеріальне забезпечення на випадок безробіття. П
8. рипинення, відкладення виплат матеріального забезпечення на випадок безробіття та скорочення їх тривалості. Права, обов'язки та відповідальність у сфері страхування на випадок безробіття.

### **Змістовий модуль 3.**

#### **Соціальна допомога як особливий вид діяльності**

### ***Практичне заняття по темі № 8 (3 год)***

**Тема:** «Соціальна підтримка молоді».

**Мета:** ознайомитись із соціальною підтримкою молоді.

**Питання для обговорення:**

1. Принципи соціального становлення та розвитку молоді.
2. Компетенція органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування у сфері соціального становлення та розвитку молоді.
3. Праця молоді. Підтримка підприємницької ініціативи та діяльності молоді. Сприяння підвищенню рівня життя молоді. Житлові умови молоді.
4. Освіта, культурний розвиток молоді.
5. Охорона здоров'я, фізичний розвиток молоді.
6. Гарантії правового захисту молоді. Правовий статус молодіжних громадських організацій.

***Практичне заняття по темі № 9 (3 год)***

**Тема:** «Реабілітація осіб з інвалідністю».

**Мета:** вивчити механізми реабілітації осіб з інвалідністю.

**Питання для обговорення:**

1. Визначення термінів.
2. Державне управління системою реабілітації осіб з інвалідністю.
3. Медико-соціальна експертиза. Експертиза професійної придатності осіб з інвалідністю.
4. Структура системи реабілітації осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю.
5. Типи реабілітаційних установ.
6. Державна типова програма реабілітації осіб з інвалідністю.
7. Забезпечення діяльності реабілітаційних установ. Складові системи реабілітації осіб з інвалідністю.

***Практичне заняття по темі № 10 (3 год)***

**Тема:** «Правові засади встановлення прожиткового мінімуму».

**Мета:** з'ясувати правові засади встановлення прожиткового мінімуму.

**Питання для обговорення:**

1. Визначення понять та суб'єктів прожиткового мінімуму.
2. Принципи формування наборів продуктів харчування, непродовольчих товарів і послуг.
3. Порядок встановлення та затвердження прожиткового мінімуму і його моніторинг.

***Практичне заняття по темі № 11 (2 год)***

**Тема:** «Методика обчислення середньомісячного сукупного доходу сім'ї для надання соціальних послуг».

**Мета:** ознайомитись із методикою обчислення середньомісячного сукупного доходу сім'ї для надання соціальних послуг.

**Питання для обговорення:**

1. Порядок обчислення середньомісячного сукупного доходу сім'ї. сукупний дохід сім'ї.
2. Особливості врахування окремих видів доходів.

***Практичне заняття по темі № 12 (4 год)***

**Тема:** «Особливості надання субсидій різним категоріям населення».

**Мета:** ознайомлення із особливостями надання субсидій різним категоріям населення.

**Питання для обговорення:**

1. Місце звернення та необхідні документи для отримання субсидій.
2. Термін надання субсидії.
3. Нарахування пільг на житлово-комунальні послуги при отриманні житлової субсидії.
4. Необхідні доходи для декларування.

### ***Практичне заняття по темі № 13 (4 год)***

**Тема:** «Соціальна допомога внутрішньо переміщеним особам».

**Мета:** ознайомлення із наданням соціальної допомоги внутрішньо переміщеним особам.

**Питання для обговорення:**

1. Оформлення та видача довідки внутрішньо переміщеним особам.
2. Щомісячна адресна допомога внутрішньо переміщеним особам.
3. Одноразова грошова допомога постраждалим особам та внутрішньо переміщеним особам.

### ***Практичне заняття по темі № 14 (2 год)***

**Тема:** «Соціальні стипендії та порядок їх призначення».

**Мета:** ознайомлення із нарахуванням соціальних стипендій.

**Питання для обговорення:**

1. Категорії студентів, які мають право на отримання соціальних стипендій.
2. Куди звернутися та які документи подати для отримання соціальної стипендії.
3. Період виплати та розмір соціальної стипендії.
4. Призначення, виплата та фінансування соціальних стипендій.

### ***Практичне заняття № 15 (2 год)***

**Тема:** «Державні гарантії та пільги учасникам АТО/ООС».

**Мета:** ознайомлення із державними гарантіями та пільгами учасникам АТО/ООС.

**Питання для обговорення:**

1. Пільги учасникам бойових дій із числа учасників АТО/ООС.
2. Пенсійне забезпечення учасників АТО/ООС.
3. Кредитні пільги мобілізованим та інші податкові гарантії.
4. Одноразова грошова допомога сім'ям загиблих учасників АТО/ООС. Одноразова грошова допомога у разі втрати працездатності.
5. Щорічна разова грошова допомога.
6. Освіта учасників бойових дій із числа учасників АТО/ООС. Як учаснику АТО/ООС отримати земельну ділянку?

## **6. Самостійна робота студентів**

Самостійна робота студентів має на меті формування пізнавальної активності студентів, засвоєння ними основних умінь та навичок роботи з навчальними матеріалами, поглиблення та розширення вже набутих знань, підвищення рівня організованості студентів тощо. Організація самостійної роботи студентів вимагає особливої уваги, тому, що частина питань, кожної теми виносить на самостійне вивчення студентами. Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних заходів, передбачених кафедрою для вивчення навчальної дисципліни. Методичні матеріали передбачають можливість проведення самоконтролю (питання, тестування) з боку студента. Самостійна робота над засвоєнням дисципліни може виконуватися у читальних залах університету, навчальних кабінетах та комп'ютерних лабораторіях, в домашніх умовах. Кафедра забезпечує консультації з окремих найскладніших тем курсу. Викладачі кафедри здійснюють також поточний і підсумковий контроль та аналізують результати самостійної роботи студента.

Навчальний матеріал, передбачений для засвоєння під час самостійної роботи, виносить на підсумковий контроль поряд з навчальними матеріалом, який опрацьовується на навчальних заняттях.

Самостійна робота студента передбачає також написання та публічний захист Есе або групового проєкту починається з вибору теми дослідження. При цьому студентам надається можливість самостійно обрати тему із запропонованої проблематики або запропонувати власну тему. У

такому разі вибрана тема має бути обов'язково узгоджена з викладачем, який проводить практичні заняття. Зміст Есе слід викладати стисло та лаконічно, не припускаючи повторень і непотрібних відступів від теми. Виконання групового проєкту завершується підготовкою презентації із використанням інфографіки та захистом його усією групою виконавців.

Презентація результатів самостійної роботи проходить на практичному занятті. Орієнтовна тематика для написання Есе з дисципліни «Соціальна допомога»:

1. Зарубіжний та вітчизняний досвід встановлення та виплати соціальних допомог.
2. Види та умови надання державних допомог сім'ям з дітьми.
3. Надання державних соціальних допомог малозабезпеченим сім'ям.
4. Основні види та принципи надання соціальних послуг самотнім пенсіонерам.
5. Характеристика системи соціальних допомог і пільг малозабезпеченим сім'ям в Україні.
6. Адресна допомога та її переваги.
7. Удосконалення механізмів надання пільг.
8. Заробітна плата як показник соціального захисту.
9. Проблеми системи соціальної допомоги України.
10. Концепція надання соціальної допомоги з урахуванням участі громадянських (соціально значущих) робіт.
11. Види готівкових виплат (грошової допомоги).
12. Шляхи вдосконалення державної соціальної допомоги в Україні.
13. Організаційно-розпорядчі методи соціальної допомоги.
14. Правові методи соціальної допомоги.
15. Система стаціонарного соціального обслуговування.
16. Методи соціальної допомоги в громаді.
17. Індивідуальний та груповий методи соціальної допомоги.
18. Спеціальні методи соціальної допомоги.
19. Соціальна картка потреб та соціального становища ветеранів війни.
20. Характеристики соціальної допомоги, індикатори адресності, стани залежності.
21. Соціальна допомога особам із інвалідністю.
22. Консультування та надання психологічної та **соціальної допомоги**.
23. Адресність як складова соціальної допомоги.
24. Психосоціальна допомога внутрішньо переміщеним дітям, їхнім батькам та сім'ям з дітьми зі Сходу України.
25. Соціальна допомога та виплати в умовах воєнного стану.
26. Види соціальної допомоги дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування.
27. Соціальна підтримка сімей, які перебувають в складних життєвих обставинах.
28. Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.
29. Соціальна допомога: сутність, завдання, визначення та адресність.
30. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.

| № п/п | Пропонована тематика                                                                   |
|-------|----------------------------------------------------------------------------------------|
| 1     | Соціальна допомога: її види та форми. Поняття про соціальні ризики.                    |
| 2     | Моделі соціального захисту населення.                                                  |
| 3     | Державна допомога сім'ям з дітьми.                                                     |
| 4     | Державна соціальна допомога особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю. |
| 5     | Соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям                                             |
| 6     | Загальнообов'язкове соціальне страхування                                              |

|    |                                                                                             |
|----|---------------------------------------------------------------------------------------------|
| 7  | Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття.                   |
| 8  | Соціальна підтримка молоді                                                                  |
| 9  | Реабілітація осіб з інвалідністю.                                                           |
| 10 | Правові засади встановлення прожиткового мінімуму.                                          |
| 11 | Методика обчислення середньомісячного сукупного доходу сім'ї для надання соціальних послуг. |
| 12 | Особливості надання субсидій різним категоріям населення.                                   |
| 13 | Соціальна допомога внутрішньо переміщеним особам.                                           |
| 14 | Соціальні стипендії та порядок їх призначення.                                              |
| 15 | Державні гарантії та пільги учасникам АТО/ООС.                                              |

## 7. Тренінг з дисципліни Організація і проведення тренінгу

**Тематика:** «Застосування світового досвіду для використання адресної соціальної допомоги»

Завдання: здійснити ґрунтовний аналіз надання адресної соціальної допомоги по конкретному випадку, який прописується тематикою тренінгу.

Тренінг проводиться у вигляді круглого столу.

**«Круглий стіл»** – вид групового вирішення тих чи інших питань, якому властиві певний порядок і черговість висловлювань його учасників, а також рівні права і позиції всіх присутніх.

**Правила проведення «круглого столу».**

**Вибір теми.** Від вдало обраної теми значною мірою залежить успіх усього заходу. Передусім тема має бути цікава й актуальна. Не можна обирати надто загальних і глобальних тем.

**Ретельний вибір питань для обговорення.** Щоб скерувати дискусію у правильне русло і не виходити за встановлені межі, слід розбити тему обговорення на кілька конкретних питань. Їх не має бути багато - не більше 4-5. Це допоможе організаторам розробку програми круглого столу, сприятиме роботі ведучого, зробить дискусію чіткою та структурованою і націлить учасників на досягнення очікуваних результатів.

**Розробка сценарію, правил проведення.** Коли йдеться про проведення "круглого столу", розрізняють два типи сценаріїв організаційний і тематичний. В організаційному сценарії визначають послідовність подій під час заходу, черговість і тривалість виступів (регламент). У тематичному сценарії окреслюють варіанти розгортання теми, прогнозують можливі дискусії, зацікавленість, активність або пасивність учасників. Якісна підготовка тематичного сценарію зробить дискусію змістовною і плідною.

**Вибір приміщення.** Річ банальна, але важлива. Передусім у приміщенні має бути головний атрибут зібрання - круглий стіл. Йдеться не обов'язково про круглу форму стола, просто треба, щоб він мав замкнений контур, а учасники мали змогу бачити один одного під час дискусії.

**Встановлення дати і тривалості.** Дата проведення заходу залежить від планів організаторів та можливостей потенційних учасників. Тривалість круглого столу не має перевищувати 1,5-2 годин. Краще проводити його до обіду, коли люди ще не втомлені. Звісно, якщо таку можливість дає робочий графік учасників.

Невелика тривалість круглого столу дає організаторам дві суттєві переваги. По-перше, є можливість запросити фахівців, які не завжди можуть виділити багато часу зі свого робочого графіка. По-друге, такий формат значно дешевший. Адже не потрібно коштів на харчування учасників, ночівлю в готелі. Всі витрати - це телефонний зв'язок, пошта, тиражування роздаткового матеріалів, мінеральна вода, кава і щось до кави.

**Запрошення учасників.** Учасників слід запросити заздалегідь, принаймні за 15-20 днів до проведення круглого столу. Кожному бажано підготувати інформаційний пакет, до якого входить програма і регламент заходу, вихідна інформація з проблематики, яку обговорюватимуть, тези виступів основних доповідачів і проект підсумкового документа. У запрошеннях слід чітко вказати мету заходу й очікувані результати. Не збудьте також зазначити, в якій ролі ви хотіли б бачити ту чи іншу особу. Щоб дискусія була продуктивною і не вийшла за часові рамки, кількість учасників круглого столу слід обмежити до 20-25 осіб.

**Підготовка ведучого.** Ведучий відіграє особливу роль. Саме від його майстерності залежить конструктивність дискусії і досягнення очікуваних результатів. Знову ж таки варто пам'ятати, що всі учасники "круглого столу" рівні між собою.

Регламент "круглого столу" має бути такий, щоб усі присутні мали змогу висловитися. Достатньо часу треба залишити на дискусію і обговорення підсумкового документа. Скільки саме – залежить від кількості питань, винесених на розгляд, і числа учасників. Загальноприйняте правило – для ключових виступів варто виділяти 10-15 хв., для всіх інших – 3-5 хв. В цілому організаційний сценарій "круглого столу" може мати такий зміст: відкриття, представлення організаторів та учасників; вступне слово ведучого, який має окреслити мету і завдання заходу, очікувані результати, оголосити регламент і засади дискусії; виступи експертів (інформаційні повідомлення); обговорення; закриття; неофіційна частина (кава).

Під час вступного слова ведучий має погодити запропонований регламент зустрічі з учасниками; якщо є інші пропозиції, слід постаратись врахувати їх.

Виступи всіх учасників, у тому числі запитання і відповіді на них, треба протоколювати. Яким способом це робити, залежить від технічних можливостей організаторів. Звісно, найкраще записати дискусію на цифровий диктофон, а потім перевести звуковий файл у текстовий.

Тематика тренінгу:

1. Умови призначення та виплати допомоги при народженні дитини.
2. Умови призначення та виплати при влаштуванні дитини під опіку/піклування.
3. Умови призначення та виплати при влаштуванні дитини у прийомну сім'ю.
4. Умови призначення та виплати при влаштуванні дитини у Дитячий будинок сімейного типу.

## 8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Соціальна допомога» використовуються наступні методи оцінювання результатів навчання студента за 100-бальною шкалою:

- поточне тестування та опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- оцінювання виконання, Есе, групового проекту;
- залік/іспит.

## 9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни "Соціальна допомога" визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

### Залік

| Модуль 1                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                      | Модуль 2                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                      | Модуль 3                                                                  | Модуль 4                                                                                                                                                                     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|---------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 20%                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 20%                  | 20%                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 20%                  | 5%                                                                        | 15%                                                                                                                                                                          |
| Поточне опитування                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Модульний контроль 1 | Поточне опитування                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Модульний контроль 2 | Тренінги                                                                  | Самостійна робота                                                                                                                                                            |
| 1. . Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час практичних занять по 7 темах (14 занять, 7 тем - 7 оцінок);<br><br>2. Модульний контроль 1 проводиться на 14 практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль 1 виставляється на підставі виконання письмового завдання, а саме: 15 тестових завдань, кожне з яких має 4 бали |                      | 1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять<br><br>2. Модульний контроль 2 проводиться на практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль 2 виставляється на підставі виконання письмового завдання, а саме: 15 тестових завдань, кожне з яких має 4 бали і одне теоретичне питання, яке має 40 балів. |                      | Оцінювання розробленого і проведеного тренінгу відповідно до обраної теми | Визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час вивчення дисципліни за самостійну роботу (опрацювання нормативно-законодавчих актів по темах 3 – 7 (5 тем) – |

|                                             |  |  |                                     |
|---------------------------------------------|--|--|-------------------------------------|
| і одне теоретичне питання, яке має 40 балів |  |  | кожна з яких оцінюється в 20 балів) |
|---------------------------------------------|--|--|-------------------------------------|

### Екзамен

| <u>Модуль 1</u>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                      | <u>Модуль 2</u>                                                   | <u>Модуль 3</u>                                                                                                                                                                                                             | <u>Модуль 4</u>                                                                                                                                                                     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|-------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 20%                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 20%                  | 5%                                                                | 15%                                                                                                                                                                                                                         | 40%                                                                                                                                                                                 |
| Поточне опитування                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Модульний контроль 1 | Тренінги                                                          | Самостійна робота                                                                                                                                                                                                           | Екзамен                                                                                                                                                                             |
| 1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час практичних занять по 7 темах (17 занять, 7 тем - 7 оцінок);<br><br>2. Модульний контроль 1 проводиться на 17 практичному занятті у другому семестрі. Оцінка за Модульний контроль 1 виставляється на підставі виконання письмового завдання, а саме: 15 тестових завдань, кожне з яких має 4 бали і одне теоретичне питання, яке має 40 балів. |                      | Оцінювання розробленого і проведеного тренінгу відповідно до теми | Визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час вивчення дисципліни за самостійну роботу (опрацювання нормативно-законодавчих актів по темах: 10; 12; 13; 15 (4 теми) – кожна з яких оцінюється в 25 балів) | 1. Відповідь на 10 тестів по 2 бали. У підсумку 20 балів.<br>2. Відповідь на 2 теоретичні запитання по 25 балів. У підсумку 50 балів.<br>3. Розв'язання задачі. У підсумку 30 балів |

### Шкала оцінювання:

| За шкалою Університету | За національною шкалою | За шкалою ECTS                                      |
|------------------------|------------------------|-----------------------------------------------------|
| 90–100                 | відмінно               | A (відмінно)                                        |
| 85–89                  | добре                  | B (дуже добре)                                      |
| 75–84                  |                        | C (добре)                                           |
| 65–74                  |                        | D (задовільно)                                      |
| 60–64                  | задовільно             | E (достатньо)                                       |
| 35–59                  |                        | FX (незадовільно з можливістю повторного складання) |
| 1–34                   |                        | F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)    |

### 10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

| № | Найменування                                        | Номер теми |
|---|-----------------------------------------------------|------------|
| 1 | Конспект лекцій (електронний варіант)               | 1-15       |
| 2 | Завдання, кейси, тести та есе (електронний варіант) | 1-15       |

|   |                                                                                                               |      |
|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 3 | Проектор, ноутбук, проекційний екран                                                                          | 1-15 |
| 4 | Комунікаційне програмне забезпечення для проведення занять в режимі онлайн та в системі асинхронного навчання | 1-15 |

### РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Березіна С. Б. Сучасні і майбутні ризики в соціальній сфері України. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип.32. С.131-141.
2. Брич В. Я., Миколук С. М. Соціальний захист сиріт в Україні : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. 200 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/37769>
3. Бурик З. Публічне управління соціальними ризиками в умовах нової соціально-економічної реальності. *Наукові перспективи*. 2021. №1 (7). С. 72-82
4. Воробйова Г. В., Зозуля С. С. Зарубіжні тренди соціальної політики захисту ветеранів. *Актуальні проблеми політики*. 2021. № 68. С. 90-95
5. Данилюк О. І. Соціальний захист населення та фінансовий механізм його реалізації. *Ефективна економіка*. 2019. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7056>
6. Костюк В. Л. Новації концепції соціально-правового статусу осіб з інвалідністю: науково-теоретичний аспект. *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. Серія "Право". 2018. №1(17). С. 1-18
7. Миколук С. Сирітство в Україні в умовах війни: соціальна робота та соціальна допомога, *Ввічливість. Humanitas*. 2022. №3 С. 61-68. URL: [Http://journals.vnu.volyn.ua/index.php/humanitas](http://journals.vnu.volyn.ua/index.php/humanitas)
8. Миколук С. Соціальний супровід як форма соціальної допомоги для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*. 2022. Т. 33 (72). № 3. С. 48-53. URL: <http://psych.vernadskyjournals.in.ua/33-72-3-ua>
9. Миколук С. Соціально-психологічна допомога дітям із прийомних сімей в умовах війни, *«Габітус»*. 38/2022, С. 152-155. URL: [Http://www.habitus.od.ua/38-2022](http://www.habitus.od.ua/38-2022)
10. Моргай Л. Система соціального обслуговування людей похилого віку в Україні. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2019. №3. С. 63-71.
11. Огінська А. Ю. Соціальний захист населення та фінансовий механізм його реалізації: теоретико-концептуальний зріз. *Економіка та держава*. 2018. № 4. С. 131–13
12. Осіпова Л.В., Паламарчук І.А. Аналіз державного фінансування соціального захисту пенсіонерів в умовах децентралізації. *Інфраструктура ринку*. 2019. № 27. С. 9-13.
13. Плisko Є., Тищенко В. Аналіз сучасного стану соціального захисту дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. 2022. Вип. 2(17). С. 42–51. URL: <https://doi.org/10.31865/2414-9292.17.2022.259992>
14. Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-ХІІ. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2811-12>
15. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям: Закон України від 01.06.2000 р. № 1768-ІІІ. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1768-14>
16. Сітнік С. Підтримка багатодітних сімей, як пріоритетний напрямок державної сімейної політики. *Державне будівництво*. 2019. №1. С. 1-11.
17. Статистичний збірник «Соціальний захист населення України у 2020 році». URL: [http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat\\_u/2021/zb/07/zb\\_szn\\_2020.pdf](http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/zb/07/zb_szn_2020.pdf)
18. Чорна М. Сутність права громадян на соціальний захист. *Конституційне право*. 2019. №4. С. 151 – 156.
19. Department of Health and Social Care (2019). Strengths-based approach: Practice Framework and Practice Handbook. <https://www.gov.uk/government/publications/strengths-based-social-work-practice-framework-and-handbook>

20. Emergence of public development: financial and legal aspects: monograph /Yu. Pasichnyk and etc.: [Ed. By Doctor of Economic Sciences, Prof. Pasichnyk Yu.] : Collective monograph. Agenda Publishing House, Coventry, United Kingdom, 2019. 737 p.
21. Matteo Caravani, Jeremy Lind, Rachel Sabates-Wheeler, Ian Scoones. Providing social assistance and humanitarian relief: The case for embracing uncertainty. *Development Policy Review*. 2021. 31p. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/dpr.12613>
22. Obinger, H., Schmitt, C. (2019) World war and welfare legislation in western countries. *Journal of European Social Policy*. 261–274. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0958928719892852>
23. Palacios, Robert J. And Robalino, David A., Integrating Social Insurance and Social Assistance Programs for the Future World of Labor. IZA Discussion Paper 13258. 36p.
24. Rashid, T., & McGrath, R. (2020). Strengths-based actions to enhance wellbeing in the time of COVID-19. *Inter-national Journal of Wellbeing*, 10(4).
25. Social protection. UNICEF. URL: <https://www.unicef.org/social-policy/social-protection>